

Tisztelt Ünneplő Csillaghegyiek!

Lassan a történelmi múlttá váló eseményre, 1956 dicső októberi- novemberi napjaira emlékezni gyűltünk össze. Igen, emlékeznünk kell rá, mert csak a múltunkra támaszkodva tudjuk igazán jelenünket megérteni, és jövőnket megálmodni. A történelemkönyvekben rögződő objektív, szikár tények ugyanis csupán kapaszkodók a tovatűnő időben, a tények értelmét és jelentését a magunk értelmével, érzelmével, szubjektumával kell élettellel megtöltenünk.

Gyakran mondják, a történelmet a győztesek írják, így az elmúlt több, mint 60 év alatt sokféleképpen nevezték el 56 eseményeit is. Az én életem során azt, ami akkor történt, nézőpont és elkötelezettség tükrében nevezték felkelésnek, népfelkelésnek, forradalomnak, szabadságharcnak, illetve a kádári fordulat után ellenforradalomnak. A kádári diktatúra dehonesztáló minősítése paradox módon világít rá arra, hogy ez a forradalom valami ellen, nevezetesen az embertelen kommunista diktatúra ellenében robbant ki, egyidejűleg magában hordozva azt is, hogy milyen cél érdekében.

Ha csak magát a történelmi folyamatot nézzük, Bibó István emlékiratai szerint forradalom volt, amely megdöntötte a sztálinizmus magyarországi épületét, és ha néhány napra is, de bevezette a többpártrendszert, megcsillantotta a demokratikus szabadságjogokon és szabad választásokon alapuló demokráciát, utat nyitott a magyar demokrácia szabad és független fejlődése számára. Az október 23.-i tüntetések követeléseai ugyan a Bibó által összegzett eredményekhez vezető békés reformokról szóltak, de átütött a követeléseken a függetlenség, a szovjet hatalomtól való elszakadás vágya is.

Az a vágy, hogy 1956-ban Ausztria után Magyarország is kiszabadul a szovjet uralom alól, ma már tudjuk, illúzió volt. A nagyhatalmi játszmák minden szólam ellenére eldöntötték sorsunkat, a fennálló európai állapot megőrzése, és a szuezi válság, a nemzetközi közvéleményt befolyásoló amerikai magatartás felülírt minden morális szempontot.

A hatalom brutális reakciója, az aznapi, és a 24.-i sortüzek világossá tették, a szovjet birodalom nem engedi meg, hogy elveszítse befolyását, és már aznap este a békés forradalom új minőségé, szabadságharccá nemesedett. Ma már tudjuk, hogy miként harcoltak a magyar fiatalok a Corvin köznél, a Széna téren, és szerte az országban, elérve azt, hogy néhány nap múlva, október 28.-án a reform hívei vegyék át a teljes politikai irányítást Nagy Imre vezetésével. Azt is tudjuk, hogy a szovjetek meghátrálása csak taktikai volt, és felmérve a nemzetközi reakciókat november 4.-én a „Forgószél” hadművelettel indították meg az immár forradalom és szabadságharc letiprását.

Mindszenty bíboros az előző este tartott beszédében az előző véres napokra utalva már így szól: „a lefolyt harc nem forradalom volt, hanem szabadságharc. 1945-től egy veszített, számunkra céltalan háború után, erőszakkal épült ki az itteni rendszer, ... A rendszert az egész magyar nép söpörte el.A világon páratlan szabadságharc volt ez, a fiatal nemzedékkel népünk élén. A szabadságharc azért folyt, mert a nemzet szabadon akart dönteni arról, hogy miképpen éljen. Szabadon akart határozni sorsa, államának igazgatása, munkájának értékesítése felől.”

Gyakran tesszük fel a kérdést, hogy mi lett volna ha?

Mi lett volna, ha a november 4.-i segélykiáltásunkra a nemzetközi közvélemény reagál? Mi lett volna, ha a Lengyelországban is végbemenő megmozdulások párhuzamosan futva egymást tudták volna erősíteni? Mi lett volna, ha kommunista reformerből a forradalom mártírjává vált Nagy Imre reformpolitikáját Moszkva elfogadja, és békés úton, a kádári árulás nélkül alakul Magyarország sorsa az októberi- novemberi napok után?

A történelmi valóság tükrében mindezek már csak az ellobbant remény tüzének pislákolása, marad a rideg tény, 1956 véres leverése, a nemzeti öntudat sárba tiprása. A rideg tények sem tudták ugyanakkor semmivé tenni a forradalmi napok és szabadságharc emlékét. Ravasz László püspök 1960-ban írt emlékezéseiben méltóan emelte ki 56 lényegét:

„Az 1956. évi forradalmat a magyar nemzet legszentebb szabadságharcának tartom. Nem fogadom el az október 23-i határnapot, amelyet a kormány önkényesen állapított meg. Ehhez a forradalomhoz is tapadt szenny, emberi bűn, a cezúra előtt és után egyaránt, mind a forradalmárok, mind a „rend helyreállítói” részéről. De az a forradalom mentett meg attól, hogy magyarságunk nem szégyen, hanem dicsőség. „

Ne feledjük, hogy 56 parázsának lángra lobbanása 1990-ben új értelmet adott nemzeti létünknek, a Ravasz László által is említett dicsőségnek. Szimbolikus értékű, hogy mai társadalmi rendünk nyitánya 56 mártírjainak újra temetésével, az igazság kimondásával indult. A katolikus egyház a mai napon emlékezik meg Szent II. János Pálról, aki szívesen idézte Szent Pál igéjét: „Az igazság szabaddá tesz titeket.”

Mit üzen mai létünknek 56 szelleme, mit tanulhatunk a történelemből? Először is azt, hogy szabadságot csak igazsággal lehet elérni, a csalárd árulással leverett forradalmat és szabadságharcot nem lehetett semmivé tenni. A másik nemzetünknek szóló örök tanulságot a már idézett beszédében Mindszenty bíboros mondta ki, amikor arra figyelmeztetett minden magyart, hogy a

gyönyörűséges egység októberi napjai után ne adjanak helyt pártviszályoknak és széthúzásoknak.

Bár 56 ma már emberöltőnyi távolságban van, üzenete ma is érvényes, rajtunk múlik, hogy tanulságain épülve miként építjük jelenünket és jövőnket. Emlékezve a hős mártírokra idézzük fel a múltat, és tegyük saját hitvallásunkká 56 üzeneteit.

Megköszönve megtisztelő figyelmüket most azt kérem, hogy felállva emlékezzünk meg azokról a csillaghegyiekről, akik az 1956-os forradalomért és szabadságharcért áldozták életüket.